

Læserbreve, højst 100 ord, eller debatindlæg, højst 400 ord, sendes via vores hjemmeside. Adressen er: politiken.dk/senddebatindlaeg. Indlæg til nettet skal også sendes til os via denne adresse. Opstår der problemer, så ring venligst til 33 47 18 43, 33 47 23 31 eller 70 15 01 01.

Vi bringer kun tekster alene sendt til Politiken. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster og til også at bringe teksterne på politiken.dk/debat

Kronikforslag på ca. 2.100 ord sendes via vores hjemmeside. Adressen er politiken.dk/senddebatindlaeg. Opstår der problemer, så ring venligst til 33 47 18 43, 33 47 23 31 eller 70 15 01 01. På politiken.dk/leder kan man kommentere avisens ledere.

POLITIKEN
MODTOG I GÅR

65 læserbreve
og debatindlæg

4 læserbreve og debatindlæg
handlede om folkeskolen

VIGGO HØRUP
(1841-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

Redaktionschef:
Per Michael
Jespersen

Debatredaktører
Mette Højbjerg,
Kenneth Lund
og Tarek Omar

Jourhavende
Mette Højbjerg

Analysereaktør
Karen Dich

Lederkollegiet
Hans
Davidsen-Nielsen

Kronikredaktør
Christoffer Emil
Bruun

Debat
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon, Debat
33 47 23 31
Telefon, Kronik
33 47 24 03
Fax
33 15 41 17

Det er vel indlysende forkert at spise sin nabo!

For de fleste er det indlysende rigtigt at spise dyr, men hvis man vælger det, bør man sikre sig, at dyrene har haft et anstændigt liv, inden man sætter tænderne i dem.

MAD

JACOB BIRKLER OG MICKEY GJERRIS,
HHV. FILOSOF, FORMAND FOR DET ETISKE RÅD,
OG BIOETIKER, MEDLEM AF DET ETISKE RÅD

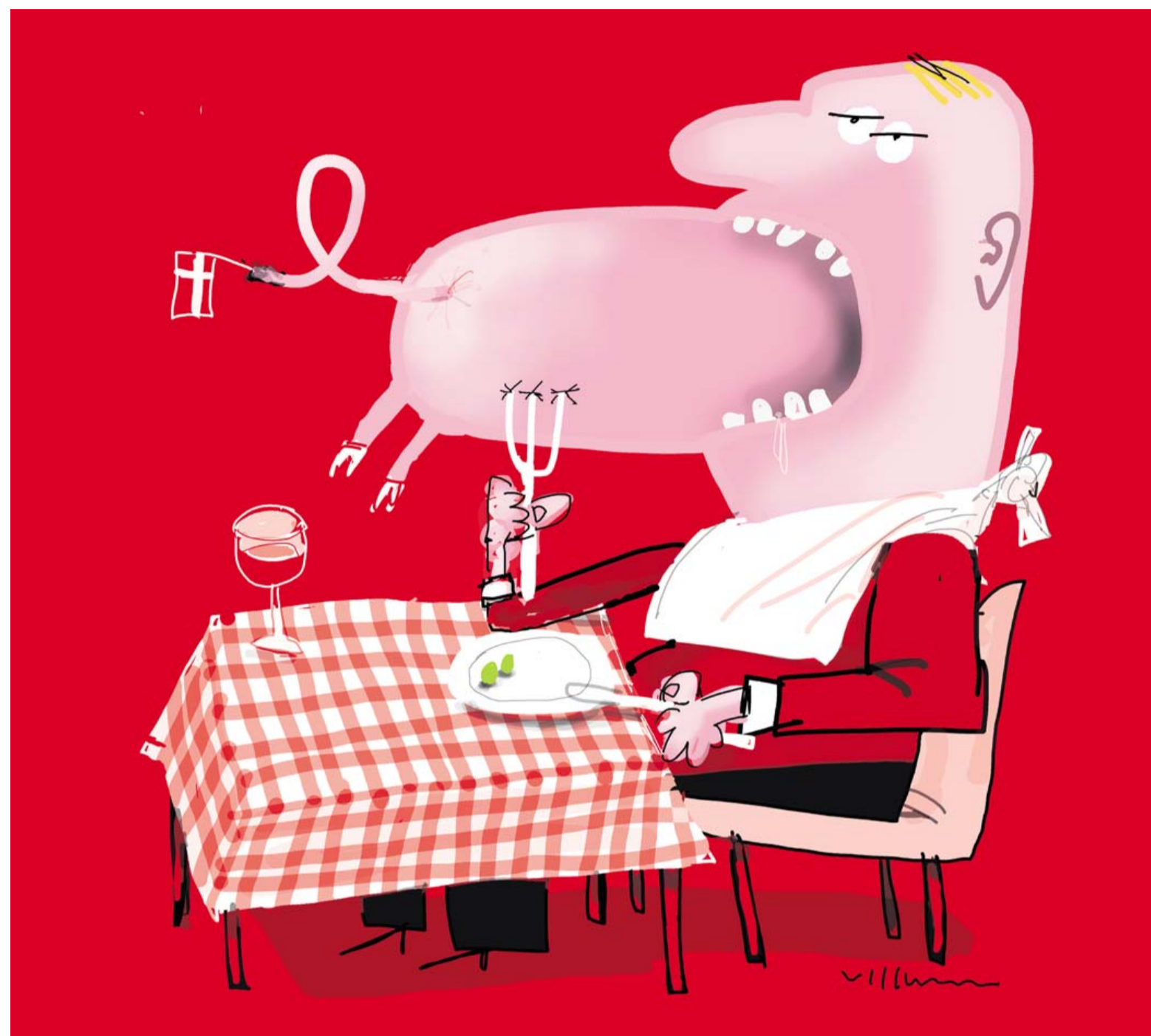
NOGET SYNES indlysende forkert. Eksempelvis er det indlysende forkert at spise sin nabo. Tænker man efter, kan man også godt se, at der bag det indlysende skjuler sig nogle gode grunde. Men lige så indlysende forkert det er at spise mennesker, lige så indlysende rigtigt er det for de fleste at spise dyr. Her er det imidlertid ikke så ligetil at finde de gode grunde.

Engang satte vi tænderne i dyrene for at overleve. Der er noget, der tyder på, at den menneskelige hjerne kun har nået det niveau af enestående kompleksitet, som den har, fordi vi kastede os over dyrene. I dag kan vi godt undvære dem uden at lide nogen form for fysisk overlast og sætter kun tænderne i dem af lyst, fordi de smager godt. De dyr, som smager bedst, er endda sat i produktion, så vi kan sikre os så meget og så billigt kød som muligt.

Der tages kun få hensyn til dyrenes natur, og grundreglen synes at være, at så længe dyret ikke lider åbenlyst, og produktionsforholdene ikke skader dyrenes vækst eller ydeevne og dermed den økonomiske bundlinje, så er der ingen hensyn at tage. Vi vil ikke spise hinanden, for vi er ikke dyriske. Ikke desto mindre lader vi dyrene leve under ofte umenneskelige forhold. Dette synes at være indlysende rigtigt, nøjagtig som det synes indlysende forkert at spise mennesker.

Vi ønsker selvfølgelig ikke at omvende nogen til at blive kannibaler, tværtimod. Heller ikke at omvende alle til at blive veganere. Målet er blot at begynde at fjerne kløften mellem vores idealer om dyrevelfærd på den ene side og vores spisevaner på den anden side. At tale for, at hvis man vælger at spise dyr, bør man sikre sig, at de har haft et anstændigt liv, inden man sætter tænderne i dem.

VI DANSKERE er et af de mest kødspisende folk i verden, og hvert år producerer, dræber og spiser vi millioner af dyr, hvis velfærd langt hen ad vejen fuldstændig glemmes i forsøget på at sikre vores kulinariske præferencer og økonomiske indtjening. Som regel forsvarer vi dette med, at det for det første er naturligt og

for det andet foregår på langt værre måder andre steder i verden. Problemet er blot, at det naturlige er et dårligt argument. Historisk set har vi mennesker foretaget os mange ting, som vi i tidens løb har lært er en rigtig dårlig ide. Slaveri er blot et eksempel.

Påstanden om, at vi kan tillade os at gøre, hvad vi gør, fordi andre lande behandler dyrene mere uanstændigt end os, er også problematisk. Der er f.eks. lande, der har højere standarder for svineproduktion end Danmark. Noget andet er, at det kunne jo være, at vi gjorde en større forskel, hvis vi viste de andre lande, hvor godt man kunne gøre det, i stedet for blot at gøre det en lille smule mindre slemt.

Og endelig må man spørge, om der er andre områder, hvor vi accepterer, at for di man gør noget lidt mindre slemt end

de andre, bliver det o.k.? Hvor mange vil rose deres barn, hvis det har været med til at mobbe en anden, blot fordi der var nogle i klassen, der er værre?

ENDELIG: Vi står i en situation, hvor det bliver mere og mere tydeligt, at det at producere og spise dyr i det omfang, som vi gør, er en dårlig ide. Det handler om vores egen sundhed og dyrenes velfærd. Men det handler også om klimaet, miljøet, ressourcerne og naturen mere generelt.

Hvordan kan det være, at det er os så selvfølgelig at spise dyr? For mange er det indiskutabelt og ikke noget, der skal begrundes. Og vegetarer og veganere fremstår som tåbelige fanatikere.

Det er indlysende, at vi ikke skal spise mennesker, og vi vil påstå, at der er gode grunde til at lade være. Hvis det på sam-

Tegning: Jørn
Villumsen

“ Vi står i en situation, hvor det bliver mere og mere tydeligt, at det at producere og spise dyr i det omfang, som vi gør, er en dårlig idé

me måde er indlysende, at vi har ret til f.eks. at producere svin på en måde, så pattegrisene dør, fordi søerne får flere unger, end de har pletter, og hvor søerne i mange tilfælde slides op på rekordtid, imens de tilbringer store dele af deres liv fiksaet af jernbøjler, ja, så skal vi kunne udholde argumenterne for det og ikke bare afvise diskussionen som hysterisk og sentimental.

I et redeligt samfund må vi kræve, at vi har gode grunde til at gøre det, som vi gør. Især når det, vi gør, fører til lidelse og død for millioner af væsener, der som os kan føle smerte, glæde og smage livets sødme. Hvis vores bedste umiddelbare argument for at spise dyr i virkeligheden er, at det smager godt, skulle vi måske få pillet glorien af, fjernet skyklapperne og begynde med at spørge os selv: Hvorfor spiser jeg dyr?

Jeg er et lykkeligt barn af Christiania

Jeg genkender ikke skyggesiden af fristaden.

DOKUMENTAR

VANJA CARLSEN,
BARN AF CHRISTIANIA

JEG ER VOKSET op på Christiania, fra da det hele startede, og bliver simpelthen nødt til at blande mig i den debat, der er løbet helt af sporet, efter at programmet 'Christianias børn - skyggesiden af eventyret' har været vist.

Vi er mange børn derfra, der sidder og følger forundret med, mens folk udefra kommer med deres meninger, gætteri og domme ud fra det, de har set i tv og læst. Men kender man bare lidt til den verden, ved man også, at der bliver klippet og skåret, til de får det billede og den historie, de ønsker, selvom det intet har med sandheden at gøre. Nu er min barndom sat under lup, og jeg kan sige, at I bliver slemt skuffet, hvis det er skidt, I regner med at finde.

Jeg voksede op midt i det hele, omringet af nogle af de mest nærværende, dynamiske, kærlige og farverige mennesker; alle passede på hinandens børn, og altid var vi med og fik lov at deltage. Jeg følte mig elsket og tryk'altid'.

Jeg genkender ikke den skyggeside og kender ingen børn fra Christiania, der gør.

Alle har noget fra deres barndom, de må bakke med igennem hele livet, og så er det lige meget, om man er hippie, demokrat, sofafamilie, eller hvad I vil kalde dem.

Det er en illusion at tro, at der kun findes lykke i ens barndom eller i ens voksenliv, så selvfølgelig er der også børn fra Staden, der har oplevet noget, de ikke skulle, men ikke mere end i alle andre hjem. Incest, druk og vold findes overalt i hjem med børn, desværre.

Der er ingen grund til, at der nu bliver peget fingre ad og rynket på næsen over vores barndom, for den var skøn og så ufatteligt berigende - for der var man med, elsket, aldrig passiv, oplevede, lærte, iagttagt mennesker og lærte meget. Mit hjerte er større, fordi jeg fik så meget med derfra.

Hvad er sandheden så? Alle har deres helt egen historie. Dette er min, og jeg vil ikke have ønsket at være vokset op noget andet sted i verden.

Vær ikke forarget over det, du ikke ved, men glæd dig over det, du ved.

Knus til alle jer fra min barndom, der gjorde den så fantastisk.

Når en enkelt flygtnings traume også er nationens

GLOBAL KOMMENTAR
FLEMMING YTZEN,
ASIENEKSPERT

70 år efter befrielsen tegner en koreansk genforening helt urealistisk. Krigen er stadig reel.

HVILKET INDIVID, der har søgt og opnået frihed, ønsker sig tilbage til diktatur, undertrykkelse og sult?

Spørg Kim Ryen-hi, en 45-årig skråder fra Nordkorea, som i dag står frem og hævder, at hendes flugt til Syd Korea for 4 år siden var en regulær fejltagelse. Hun savner sin ægtefælle, parrets datter og sine forældre så stærkt, at hun har søgt de sydkoreanske myndigheder om udrejssetilladelse, men har fået afslag.

»Selv hvis det betyder sultedøden, ønsker jeg at komme tilbage til min familie«, har hun fortalt på en pressekonference. Men det hjælper hende ikke. Hun har fået sydkoreansk statsborgerskab, og ifølge sikkerhedslovgivningen i hendes nye hjemland er det en lovovertrædelse at hjælpe sig selv eller andre til at flygte til arvefjenden Nordkorea. Det juridiske apparat i Syd Korea er indstillet på at kunne modtage flygtninge fra Nordkorea, ikke til at kunne returnere dem.

Nemmere bliver hendes situation ikke af, at hun i lighed med 28.000 andre nordkoreanske afhopper har afgivet en edsvoren erklæring på, at hun vil være en lovlidig antikommunistisk borger i Syd Korea. Det med antikommunismen handler om, at sydkoreanerne frygter, at afhopperne begynder at drive spionagevirksomhed for fjenderne i nord.

Kim Ryen-hi har tilmeldt fortalt, at hun har indsamlet data om andre nordkoreanske afhopper i Syd Korea. Hun mente, at hendes handlinger ville føre til, at hun blev sendt retur. I stedet endte hun i en retssag, hvor hun blev idømt 2 års fængsel for spionage, men dog blev løsladt ef-

ter at have afsonet 9 måneder af dommen. Siden har Kim Ryen-hi været under de sydkoreanske myndigheders konstante overvågning, på trods af at hun siger, at hendes tilståelse af spionage var ren fantasi.

I dag har hun job på en genbrugsanstalt og fortæller sine forbløffede omgivelser, at hun stadig længes efter det Nordkorea, hvis diktator, Kim Jong-un, hun betragter som sin hjemlige far. Hendes eneste håb om hjemvendende er, hvis der kommer en politisk aftale i stand mellem Pyongyang og Seoul, og en sådan er der overhovedet ikke udsigt til. Koreansk stolthed giver ikke plads til tyskinspireret realisme.

GENFORENING er begge koreanske regeringers erklærede mål, selv om et nøgternt blik på realiteterne gør en sådan løsning til et politisk fantasifoster. Mens vi i Europa efter 1989 kunne glæde os over, at de to tyske stater kunne forenes i en samlet og forsonet forbundsrepublik, er der meget lidt, der taler for, at den tyske erfaring kan kopieres til Korea. 4 årtiers alliancesystemer i Europa lod den kol-

“ Genforening er begge koreanske regeringers erklærede mål, selv om et nøgternt blik på realiteterne gør en sådan løsning til et politisk fantasifoster

de krig forblive kold, mens den blev rygende varm på Den Koreanske Halvø 1950-53 i en slags fortsættelseskrig til Stillehavskrigen, der førte til USA's indtræden som supermagt i Asien.

Det er verden blevet mindet om forgangne weekend, hvor 70-året for krigsafslutningen blev markeret i både Tokyo og Seoul. Sydkoreas præsident, Park Geun-hye, mindede sine landsmænd og resten af verden om sin nations uforløste traumer: Befrielsen fra japansk kolonihærdomme blev afløst af deling, krig og fortsat konflikt. Præsident Park anmodede det nordkoreanske regime om at ophøre med militære provokationer langs den såkaldte demilitariserede zone og opfordrede til tillidskabende foranstaltninger såsom genforening af delte familier. Hun opfordrede også Nordkorea til at følge Cubas eksempel og søge en tilnærmelse til USA.

MEN naboskabsrelationerne i Østasien kan slet ikke sammenlignes med de muligheder, der omgav Tyskland omkring 1990. Frankrigs pris for den tyske genforening blev som bekendt euroen. Det nær-

meste, Østasien kommer en sådan størrelse, er den amerikanske dollar. Kinas præsident, Xi Jinping, er ikke i nærheden af at være en 'nederlagets helt', som datidens sovjetleder Mikhail Gorbatsjov blev det. Den japanske regeringschef, Shinzo Abe, er lige så lidt i nærheden af at blive til en asiatisk Willy Brandt eller Helmut Kohl. Den nordkoreanske diktator, Kim Jong-un, er ingenlunde en variant af den sidste DDR-chef, Egon Krenz.

Altså skal der en helt anden logik til for at løse op for de historiske modsætningsforhold i Østasien. Der kan kun tænkes én realistisk ramme for ændring af status quo: at Kina og USA finder en forståelse om et mere forsonligt Asien. Begyndelsen er gjort med den amerikansk-kinesiske enighed om at fjerne alle atomvåben fra Den Koreanske Halvø, men regimet i Pyongyang har sat denne proces i stå, og der er ikke den fjerneste udsigt til, at parterne i de såkaldte sekspartsforhandlinger i Beijing kommer videre.

Kim Ryen-hi kan arbejde videre på sin genbrugsanstalt. Hun får næppe sine drenge opfyldt.

flemming.ytzen@pol.dk